

Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken (Blom) aan hoge commissaris te Djakarta (Lamping), 11 dec. 1951

Ik overhandigde heden een memorandum van de volgende inhoud aan Djumhana, die de wegens ongesteldheid verhinderde Supomo verving.

Vertrouwelijk No. 123574

Mijnheer de Ambassadeur,

De Nederlandse Regering veroorlooft zich Uwer Excellentie het volgende mede te delen.

Toen uit persberichten en door daarop volgende officiële mededelingen van de Indonesische Regering gebleken was, dat een Indonesische Missie zich naar Nederland zou begeven, voor het voeren van besprekingen over de RTC-overeenkomsten en Nieuw-Guinea (Irian), heeft de Nederlandse Regering op 3 December jl. de Hoge Commissaris in Djakarta opgedragen aan Uwe Regering te doen weten, dat naar het oordeel der Nederlandse Regering nog onvoldoende afspraken tussen beide Regeringen omtrent de aard en het doel dier besprekingen waren gemaakt om deze terstond te kunnen doen aanvangen. Zij heeft daaraan doen toevoegen, dat zulke afspraken derhalve alsnog zouden moeten worden gemaakt en voorts daaraan de vraag verbonden of de Indonesische Regering ermee instemt, dat overleg terzake met Haar door tussenkomst van Uwe Excellentie (als Ambassadeur met een bijzondere missie) zou worden gepleegd, dan wel of zij er de voorkeur aan zou geven hierover verder met de Nederlandse Hoge Commissaris overleg te plegen.

Op 7 dezer heeft de Minister van Buitenlandse Zaken van de Republiek Indonesië aan de Heer Lamping op deze vraag geantwoord, dat de Indonesische Regering volledig instemt met het voorstel bedoeld overleg plaats te doen hebben door tussenkomst van Uwe Excellentie als Ambassadeur in bijzondere zending.

Daarom moge de Nederlandse Regering Uwer Excellenties aandacht vragen voor het navolgende.

Nadat door Uwe Excellentie op 24 Augustus jl. de wens van de Indonesische Regering om besprekingen te openen omtrent het voortbestaan van de Nederlands-Indonesische Unie was overgebracht, is Uwe Excellentie naar aanleiding daarvan o.m. medegedeeld:

1. dat de Nederlandse Regering, hoewel Zij niet bij voorbaat kan verklaren, dat zij instemt met opheffing der Unie, omdat Zij daarover pas zal kunnen oordelen, wanneer volledig kan worden overzien, welke regeling van samenwerking daarvoor in de plaats zou treden, bereid is zo spoedig mogelijk informele voorbereidende besprekingen tussen vertegenwoordigers van beide landen te houden, teneinde gezamenlijk de vraag te bestuderen welke herziening van de basis hunner wederzijdse betrekkingen voor beide partijen aanvaardbaar zou zijn om een goede onderlinge verhouding en vruchtbare samenwerking tussen beide Staten te bevorderen;
2. dat naar het oordeel der Nederlandse Regering deze besprekingen zich niet laten dwingen in een tevoren vastgesteld tijdschema, als aanvankelijk door Uwe Excellentie voorgesteld;
3. dat Zij zich de vrijheid voorbehoudt om bij het te voeren overleg ook Harerzijds bepaalde onderwerpen - al dan niet rechtstreeks onderdelen van de bestaande overeenkomsten betreffende - ter sprake te brengen;
4. dat Zij prijs zou stellen op een afspraak, dat van beide zijden in de te openen besprekingen de wederzijdse zuiver materiële verplichtingen niet in het geding zullen worden gebracht;
5. dat er prijs op zou worden gesteld van de Indonesische Regering te vernemen, of Zij instemt met het oordeel, dat een andere basis van de verhoudingen dan de tegenwoordige Unie een gezonde samenwerking tussen beide landen, welke door beide Regeringen wordt gewenst, kan bevorderen zonder dat deze samenwerking weer terstond wordt ondermijnd op grond van

het feit, dat beide landen nog geen overeenstemming over het Nieuw-Guinea (Irian) probleem hebben gevonden.

De Nederlandse Regering meent uit hetgeen Uwe Excellentie haar in September jl. nader heeft medegedeeld en uit het feit, dat de Indonesische Regering tot afvaardiging van een Missie heeft besloten, te hebben kunnen afleiden, dat ook de Indonesische Regering hetgeen hierboven onder 1, 3 en 4 is omschreven, een aanvaardbare basis acht voor wat betreft het uitgangspunt, de aard, en de omvang der te voeren besprekingen, voorzover niet op Nieuw-Guinea (Irian) betrekking hebbende, waarop hieronder wordt teruggekomen.

De Nederlandse Regering zou inmiddels nog gaarne terzake formele bevestiging ontvangen.

Hierbij moge in herinnering worden gebracht, dat de Indonesische Minister van Buitenlandse Zaken reeds op 1 December jl. tegenover de Heer Lamping heeft ingestemd met het sub 2. gestelde.

De Nederlandse Regering wil Harerzijds ter verduidelijking nog gaarne toevoegen, dat Zij met de onder 1. vermelde besprekingen bedoelt besprekingen, waarvan de - zo mogelijk in concrete voorontwerpen vastgelegde - resultaten aan de beide Regeringen zullen worden voorgelegd, uiteraard zonder dat deze Regeringen daaraan bij voorbaat gebonden zullen zijn.

Thans moge nog worden ingegaan op het Nieuw-Guinea (Irian)probleem, dat na de in September met Uwe Excellentie gevoerde besprekingen weder speciaal op de voorgrond is getreden.

De terzake in November jl. gewisselde nota en het vervolgens tussen de wederzijdse Ministers gepleegde mondelinge overleg behoeven hier niet volledig te worden in herinnering gebracht. Ondanks het feit, dat de Nederlandse Regering hernieuwde besprekingen van dit onderwerp heeft afgeraden, omdat de uitgangspunten naar Haar oordeel te ver uiteen liggen om thans een oplossing van het geschil mogelijk te achten, en Zij ongunstige invloed op de besprekingen over de Unie vreesde heeft de Indonesische Regering de wens geuit ook dit probleem thans weder in discussie te brengen. De Nederlandse Regering heeft overeenkomstig Haar steeds ingenomen standpunt zulk een bespreking niet geweigerd, zodat ook dit onderwerp aan de orde komt. Daaromtrent bestaat geen verschil van mening.

De Nederlandse Regering beschouwt echter het Nieuw-Guinea (Irian)probleem als een afzonderlijk onderwerp van besprekingen waarvan zij een vroegtijdige behandeling liefst zou willen zien vermeden en ten aanzien waarvan Zij zich voorbehoudt Harerzijds andere personen als Haar vertegenwoordigers aan te wijzen, dan degenen, die de besprekingen over herziening van de Unie zullen voeren.

De Nederlandse Regering wenst voorts duidelijk te stellen dat daarbij geen uitgangspunt, afwijkend van Haar aan de Indonesische Regering bekende inzichten door Haar kan worden aanvaard, zoals bijvoorbeeld:

- a. bespreking alleen op basis van Indonesische souvereiniteit over het gebied;
- b. de noodzaak om het probleem op te lossen alvorens de Nederlandse Grondwetswijziging tot stand komt.

Voor wat betreft het sub a. genoemde punt is door de Indonesische Minister van Buitenlandse Zaken tegenover de Nederlandse Hoge Commissaris desgevraagd reeds op 3 December jl. verklaard, dat Indonesië terzake geen a-priori standpunt zal innemen. Voorts zou de Nederlandse Regering gaarne willen vernemen, of Zij terecht aanneemt, dat zulks ook geldt ten aanzien van het sub b. genoemde punt.

Enige reactie op het hierboven onder 5. vermelde punt van het in September met Uwe Excellentie besprokene, is niet van de Indonesische Regering ontvangen, maar hetgeen sindsdien heeft plaats gehad, heeft de actualiteit van dit punt niet verminderd. De Nederlandse Regering moge hiervoor nogmaals de bijzondere aandacht van de Indonesische Regering vragen.

De Nederlandse Regering is van oordeel, dat zodra van de Indonesische Regering formele bevestiging is ontvangen omtrent de punten ten aanzien waarvan zulks hierboven wordt

gevraagd, de voorgenomen besprekingen een aanvang kunnen nemen. Zij zal dan ten spoedigste aan de Indonesische Regering doen weten, wie Harezijds tot het voeren daarvan worden aangewezen. Een gezamenlijke publicatie omtrent aard en doel der besprekingen zal dan naar Haar oordeel aanbeveling verdienen, waarvan het ontwerp nader in overleg met Uwe Excellentie kan worden opgesteld.'

Djumhana zei, dat de tekst heden aan Djakarta zal worden doorgeseind. Ik heb aan Djumhana medegedeeld, dat indien het Indonesische antwoord tijdig wordt ontvangen en geen aanleiding geeft tot verdere discussie, de Ministerraad de Nederlandse onderhandelaars Maandag a.s. zou kunnen aanwijzen, waarna de besprekingen kunnen aanvangen.